

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад

«Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К.Д. Ушинського»

Нерубайський академічний ліцей №1 Нерубайської сільської
ради Одеського району Одеської області

Одеський приватний заклад освіти «Тіква- Ор Sameax»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО - ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

«МОДЕРНІЗАЦІЯ

**ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ ЗАКЛАДАХ
ОСВІТИ»**

Одеса - 2024

УДК 371

ББК 74

Рекомендовано до друку Вченою Радою

Державного закладу

«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Протокол № 11 від 29 лютого 2024 р.

Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти : збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 26-27 лютого 2024 року). Редколегія: І.А.Княжева, Т.І.Койчева, Т.Ю. Осипова, О. А. Галіцан, І. О. Бартенєва, І.С.Артемьєва, О.П.Ноздрова, П.П.Кинєва. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 204 с.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів.
Відповідальність за достовірність фактів несуть автори.

© Кафедра педагогіки Університету Ушинського, 2024

© Нерубайський академічний ліцей № 1 Нерубайської
сільської ради,

Одеського району Одеської області, 2024

© Одеський приватний заклад освіти «Тіква - Ор
Самеах», 2024

СЕКЦІЯ: РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
ОСВІТИ

14 І.А.Княжева, М.С.Доріч Формування гендерної ідентичності як завдання статевого виховання дітей старшого дошкільного віку	125
15. О.П.Ноздрова Формування професійно-педагогічних цінностей у майбутніх педагогів під час вивчення педагогічних дисциплін	133
16. І.О.Бартенєва Виховання толерантної поведінки особистості як необхідна складова підготовки сучасного вчителя	138
17. О.А.Галіцан, М.Ю.Штреблев Самоосвітня компетентність сучасного фахівця з фізичної культури і спорту	145
18. О.П.Ноздрова, В.П.Бойко Використання методу арт-терапії на уроках мистецтва в початковій школі	150
19. Є.В.Тягнирядно, К.В.Ноздрова Використання методів правової інформованості суспільства у системі громадянського виховання – вимога сьогодення	157
20. Г.Є.Брянський Формування творчого потенціалу майбутнього вчителя як внутрішньої передумови його творчої діяльності	171
21.Є.В.Тягнирядно Мовностилістичні вимоги до тестів нормативно-правових документів	178
22. Д.О. Кібіч Творчий розвиток учителя образотворчого мистецтва: ключові аспекти успішної педагогічної практики в новій українській школі	184
23. Г.С. Прокопенко Наочність як ефективний засіб у навчанні граматики англійської мови школярів	191
24.Л.В. Саєнко використання структурно - логічних схем у викладанні філософії	197

Галіцян Ольга Анатоліївна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Одеса, Україна

Штреблєв Михайло Юрійович

*здобувач наукового ступеня доктора філософії
аспірант кафедри педагогіки Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського», Одеса, Україна*

САМООСВІТНЯ КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Анотація. Стаття розкриває результати аналізу наукових джерел з проблеми самоосвітньої діяльності та самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Висвітлено параметри універсалізації поняття та його розширену інтерпретацію в контексті сучасних наукових розвідок.

Ключові слова: самоосвіта, самоосвітня діяльність, самоосвітня компетентність.

Вступ. Інноваційна за змістом і характером динаміка світових тенденцій розвитку суспільства вимагає формування випереджувальної освітньої політики. Стратегії самостійного пізнання стають механізмом, який забезпечує можливість вільної реалізації суб'єктів педагогічного процесу, право вибору особистістю індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Сучасні вимоги до професійних якостей майбутніх фахівців різних галузей передбачають запровадження такої освітньої моделі їхньої підготовки, яка б забезпечувала їх становлення як конкурентоспроможних фахівців із високим рівнем творчого потенціалу, суб'єктів саморозвитку і професійного самовдосконалення, здатних діяти, відповідально вирішувати освітні завдання у безперервно змінних умовах педагогічної реальності.

Мета статті полягає в уточненні сутності поняття «самоосвітня компетентність» та екстраполяції його змісту на конкретизацію феномена «самоосвітня компетентність фахівця з фізичної культури і спорту».

Результати та обговорення. Особливістю самоосвітньої компетентності, на думку В. Цісарук, І. Цісарук, є формування її на основі набуття досвіду самостійних спроб і досягнень у самоосвітній діяльності, вироблення власної індивідуальної системи навчання, переходу від копіювання зразків самоосвіти до створення власної моделі, долучення самоосвіти до способу життя студента. Вчені визначають самоосвітню компетентність як якість особистості, що характеризує її здатність до систематичної самостійної пізнавальної діяльності, спрямованої на продовження власної освіти в загальнокультурному та професійному аспектах [5].

Отже, можна розглядати самоосвітню компетентність як одну з важливих складових життєвої компетентності, яка являє собою систему здібностей, що забезпечують особистості можливість успішно вирішувати життєві завдання, успішно здійснювати свою життєдіяльність у всіх її проявах .

Самоосвітню компетентність С. Рой визначає як інтегративну якість особистості, що проявляється у здатності до цілеспрямованої, самостійно організованої освітньої діяльності, а також у наявності певного комплексу знань, умінь, навичок та особистісно-професійного досвіду, що дозволяють здійснювати таку діяльність [4].

Говорячи про професійну компетентність, варто зробити наголос на важливості прагнення і здатності молодій людині реалізувати свій потенціал, збагачувати життєвий і професійний досвід, досягати успіхів у сфері педагогіки. Оскільки компетентність включає в себе когнітивний, мотиваційно-ціннісний та вольовий компоненти, важливо надавати увагу здатності випускника свідомо визначити життєву стратегію, формулювати плани, докладати зусиль для

їх реалізації.

Таким чином, самостійна робота студентів як вид їх навчально-пізнавальної діяльності сприяє виробленню установки на самостійне та систематичне поповнення своїх знань, умінь орієнтуватися в потоці інформації при вирішенні навчально-професійних задач, відповідному просуванню від нижчих до вищих рівнів розумової діяльності, тобто до формування самоосвітньої компетентності. Специфіку формування самоосвітньої компетентності в процесі професійної підготовки, можна представити, наступним чином: самоосвіта є результатом професійної освіти й обов'язковою умовою її ефективності. Взаємозв'язок процесів освіти та самоосвіти зумовлений тим, що самоосвіта сприяє накопиченню знань, формуванню інтелекту, розвитку, розумових сил і здібностей; самоосвіта є інформативним процесом, складником розумового самовиховання, завдяки якому виробляються якості, потрібні для успішного оволодіння знаннями та фаховими компетентностями.

Вивчаючи особливості формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців, Т. Потапчук, Н. Кравець термін «формування самоосвітньої компетентності» розуміють як єдність, взаємопроникнення двох процесів: зовнішнього педагогічного впливу викладача на студента з метою засвоєння ним самоосвітніх знань, умінь і навичок та внутрішнього процесу самовдосконалення особистості майбутнього фахівця. Процес формування самоосвітньої компетентності включає систему ситуацій здобуття самоосвітнього досвіду: поява інтересу до самоосвіти як нового ресурсу розвитку та конкурентоспроможності; пошук і вибудовування власної системи; перетворення творчої самоосвітньої роботи в необхідний елемент професійної діяльності та вільного часу фахівця [3].

О. Підгірним обгрунтовано, що самоосвіта – це спеціально організована, самостійна, систематична

пізнавальна саморегулювальна діяльність, спрямована на досягнення суспільно значущих освітніх цілей, задоволення пізнавальних інтересів, загальнокультурних і професійних запитів і підвищення професійної кваліфікації. Спираючись на це, О. Підгірний стверджує, що поняття «самоосвітня діяльність» можна розтлумачити як керовану особистістю діяльність у закладі вищої освіти та за його межами, що передбачає наявність суспільної та професійної самосвідомості, готовності і здатності самостійно та відповідально набувати знання, вміння, навички та професійні компетентності у професійній галузі зокрема, й набуття досвіду побудови індивідуальної освітньої траєкторії[1].

У дослідженнях О. Підгірного розкрито та схарактеризовано зміст феномена «самоосвітня компетентність майбутнього вчителя фізичної культури» як інтегративного особистісно-професійного конструкту що репрезентує внутрішню спрямованість особистості на самоідентифікацію, самореалізацію та самовдосконалення як суб'єкта професійної (освітньої-виховної, фізкультурно-спортивної) діяльності та концентрує прагнення особистості реалізовувати освітній, професійний та творчий потенціал на аксіологічно-світоглядному рівні з опорою на сформовану професійну позицію [2].

Самоосвітня компетентність розглядається також як необхідна складова професійної компетентності та виявляється як інтегрована якість особистості, яка характеризується наявністю певним чином структурованих та організованих знань, умінь і навичок, самоосвітніх мотивів, прагнень та інтересу до самовдосконалення, наявність досвіду самостійної діяльності, направленістю на здобуття освіти впродовж життя, ціннісних орієнтацій, що сприяють успішному вирішенню питань власної самореалізації, саморозвитку та самовиховання .

Висновки. На підставі аналізу наукових джерел доходимо

певних висновків. Самоосвітня компетентність – це інтегративна властивість особистості, що характеризується емоційно-ціннісним ставленням до саморозвитку й самоосвіти, комплексом знань щодо планування та реалізації самоосвітньої діяльності, знаннями про способи самовиховання; наявністю досвіду ефективного вирішення проблем саморозвитку, розробки й реалізації моделей підготовки студентів до самоосвітньої діяльності; спрямованістю на безперервний саморозвиток, розвиток якостей професіонала, самовдосконалення та самоосвіту в галузі фізичної культури і спорту.

Література

1. Підгірний О. В. Формування самоосвітньої компетентності сучасного вчителя фізичної культури: теоретичний аналіз проблеми. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції *«Проблеми якості дошкільної освіти і професійної підготовки майбутніх педагогів у вищій школі»*. м. Львів (26–27 жовтня 2017 р.). 2017. С.80–82.
2. Підгірний О. В. Компетентнісний підхід до підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *«Світоглядні горизонти місії вчителя нової української школи»*. м. Одеса (19–20 вересня 2019 р.). 2019. С.85–87.
3. Потапчук Т., Кравець Н. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Освітологічний дискурс*. Том 32 №1. 2021. С. 121-127.
4. Рой С. Самоосвітня компетентність майбутніх учителів гуманітарного профілю: сутність і структура. *Наука і освіта*. №8. 2015. С.125-130.
5. Цісарук В., Цісарук І. Самоосвітня компетентність майбутнього вчителя трудового навчання та технологій. *Молодь і ринок*. № 7(162) (2018). С. 32-37.